

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)
เนื่องในวันยุติการเลือกปฏิบัติสากล 1 มีนาคม ประจำปี 2569

หลักความเสมอภาค เท่าเทียม และห้ามเลือกปฏิบัติเป็นหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน ซึ่งระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) มาตั้งแต่ปี 2491 และปรากฏในพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับ นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ข้อ 10 ที่ระบุถึงการสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะมีโอกาสที่เท่าเทียม โดยการขจัดกฎหมายและนโยบายที่เป็นการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมการออกกฎหมาย นโยบาย และการกระทำที่เหมาะสม

จากการรับเรื่องร้องเรียน การติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ในปี 2568 ที่ผ่านมา กสม. พบว่าแม้สังคมไทยจะมีความก้าวหน้าในด้านกฎหมายและนโยบาย โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายสมรสเท่าเทียมที่ให้สิทธิและความเสมอภาคในการก่อตั้งครอบครัวแก่บุคคลทุกเพศ แต่ยังมีปัญหาการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในมิติด้านแรงงานและความเสมอภาคทางเพศ เพราะเหตุความแตกต่างทางเชื้อชาติ สุขภาพ ความพิการ เช่น การบังคับตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน การไม่ให้ผู้ประกันตนในกองทุนประกันสังคมที่ไม่มีสัญชาติไทยมีสิทธิเลือกตั้งกรรมการกองทุนประกันสังคม การตัดสิทธิคนพิการเนื่องจากขาดคุณสมบัติในการสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา และการที่แรงงานข้ามชาติจำนวนมากในประเทศไทยต้องเผชิญกระแสความเกลียดชังทางเชื้อชาติซึ่งนำไปสู่การถูกกีดกันและการเลือกปฏิบัติ ไม่ได้รับค่าแรงที่เป็นธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทับซ้อนมากขึ้น รวมทั้งการเลือกปฏิบัติเชิงโครงสร้างและทัศนคติที่เป็นอุปสรรคสำคัญ กล่าวคือ ยังมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติซึ่งพบทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน

ในมิติด้านสตรีและความเสมอภาคทางเพศ พบว่าความรุนแรงในครอบครัวและการคุกคามทางเพศในการทำงานยังเป็นปัญหาที่ถูกกดทับ ผู้หญิงจำนวนมากไม่กล้าเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเนื่องจากความกังวลต่อทัศนคติของสังคมที่มักกล่าวโทษเหยื่อ (Victim Blaming) และอิทธิพลของระบบอำนาจนิยมในองค์กร ขณะที่ผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายทางเพศยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและการดูแลเฉพาะด้านในเรือนจำ

เนื่องในวันยุติการเลือกปฏิบัติสากล (Zero Discrimination Day) 1 มีนาคม ประจำปี 2569 โดยโครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ (UNAIDS) ภายใต้หัวข้อ “People First” หรือการให้ความสำคัญกับผู้คนเป็นอันดับแรก กสม. ขอเน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการเลือกปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้คนทุกกลุ่มได้มีและใช้สิทธิของตนได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันในฐานะมนุษย์ โดยขอยื่นข้อเสนออย่างต่อเนื่องให้รัฐบาลเร่งผลักดันกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพื่อเป็นกฎหมายกลางที่สร้างหลักประกันว่าคนทุกกลุ่มจะไม่ถูกเลือกปฏิบัติ หน่วยงานของรัฐต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นหน่วยงานที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ สื่อ และประชาชน รวมทั้งยกเลิกกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง นโยบาย ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ

สุดท้ายนี้ ขอให้ทุกคนในสังคมเป็นพลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนอคติ สร้างความเข้าใจ ยอมรับในความหลากหลายและคุณค่าในความเป็นมนุษย์ เพื่อให้ประเทศไทยเดินหน้าไปสู่สังคมที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติ อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

28 กุมภาพันธ์ 2569